

Waakzame liefde

Gedachten voor pasen

Augustinus aan het woord

Aurelius Augustinus (354-430) leefde in Noord-Afrika. Grote verdiensten heeft hij gehad als inspirerend middelpunt van gelijkgezinden, met wie hij samen een hechte gemeenschap vormde, en als pastor en bisschop in de veelkleurige kerk rondom de Middellandse Zee. Dankzij de vele teksten die van hem bewaard zijn gebleven, is het ook voor ons mogelijk met hem kennis te maken.

De Augustijnse Beweging wil met de reeks Augustinus aan het woord zijn gedachten toegankelijk maken voor een breed publiek. Deze aflevering bevat een aantal teksten van Augustinus voor pasen.

We hopen dat de fragmenten lezers treffen en dat de inzichten van Augustinus velen aanspreken. Hij heeft zijn licht laten schijnen over een veelvoud aan onderwerpen. Het is de moeite waard daarvan kennis te nemen.

's Nachts waken is op zichzelf geen verdienste: nachtbrakers genoeg, zeker in een havenstad en al helemaal in Noord-Afrika. Het komt er op aan om het motief van het nachtleven te achterhalen. Augustinus helpt gelovigen graag daaraan herinneren.

1. Waken met het juiste doel

Wakker blijven is geen kunst! Bandieten blijven immers ook wakker, maar ze hebben er wel een andere bedoeling mee. Ze houden zich schuil tot de mannen slapen en willen dan bij de vrouwen komen onder de duistere medeplichtigheid van de nacht. Ook de beoefenaars van zwarte kunst blijven wakker, maar dan wel om demonen te dienen en met hun hulp schandelijke daden te verrichten. Het voert te ver en het is ook niet nodig te vermelden waarom al dat tuig wakker blijft.

Toch zijn er ook voorbeelden te noemen van mensen die met eerlijke bedoelingen wakker blijven: ambachtslieden, boeren, schippers, vissers, reizigers, handelaars, allerlei leidinggevenden, rechters, advocaten, in- en verkopers van boeken, bazen en ondergeschikten, en met welke tak van techniek, wetenschap of nijverheid een mens zijn leven ook doorbrengt. Maar dat doet hij wel met de bedoeling dat de aarde gemakkelijker en menswaardiger bewoond kan worden door haar bewoners, die snel als een ademtocht weer verdwijnen. Kortom, allen die 's nachts waken, hebben een doel. Als het een ongeoorloofd doel is, worden zij veroordeeld tot de eeuwige dood; als het een geoorloofd doel is, wordt het teniet gedaan door de tijdelijke dood. Christus nu is het doel van de wet tot gerechtigheid voor ieder die gelooft (Rom 10,4). Wij waken door naar Christus te kijken. Hij is het doel van de volmaaktheid. Hij bevrijdt ons van een einde dat veroordeling of vernietiging inhoudt. De mensen die ik zojuist noemde, blijven wakker met een eerlijke of oneerlijke bedoeling: zij kijken en streven wel naar een doel, maar hún doel is vergankelijk, óns doel kent geen einde. Uiteindelijk waken zij zonder dat ze de volmaakte rust zullen vinden in waar ze naar uitzien. Wij waken en bidden dat we niet op de bekering ingaan (Mt 26,41). Zo overwinnen wij immers de belager op onze levensreis. Zo bereiken wij de Heiland, bij wie we voor altijd de volmaakte rust zullen vinden. (Sermo 223G,2)

Door Christus' verrijzenis valt er nieuw licht op de heilsgeschiedenis: in het schijnsel van de paaskaars leest de geloofsgemeenschap oude bijbelteksten in een ander licht. Al in Augustinus' tijd krijgt daarin het scheppingsverhaal uit Genesis een prominente plaats, zoals nog steeds het geval is. Augustinus vraagt uitdrukkelijk aandacht voor enkele details. Onderstaande is afkomstig uit een preek die hij op zijn laatst hield in het jaar 399.

2. Het geestelijke boven het zichtbare

We hebben al vele lezingen uit de goddelijke Schriften gehoord en die waren zo uitvoerig, dat ik niet in staat ben er een even uitvoerige preek

over te houden. En al zou het mij wel lukken: u zou het niet kunnen bevatten. Voor zover het mij door de Heer gegeven wordt, wil ik u, mijn geliefden, spreken over de beginwoorden van de Schrift. We hebben het horen voorlezen: 'In het begin maakte God de hemel en de aarde.' (Gn 1,1) Richt daar eens goed de aandacht naar en probeert u zich eens in te denken wie er maakte. Ik weet wel: u kunt zich dat niet indenken. Denkt u zich dan maar in wát Hij maakte en prijs de Maker. In het begin maakte God de hemel en de aarde. Ziet u, wat gemaakt is, is voor iedereen zichtbaar. We kunnen het zien en het vervult ons met vreugde. Het werk is duidelijk te zien, de Bewerker blijft verborgen. Dat komt mede omdat waarmee we zien, zichtbaar is, maar waarmee we beminnen, verborgen blijft. Welnu, als we de wereld zien en God beminnen, is dat waarmee we beminnen in ieder geval beter dan dat waarmee we zien. Met onze ogen zien we, met onze geest beminnen we. We moeten onze geest dus boven onze ogen stellen, omdat ook Hij, die we vanuit het verborgene beminnen, beter is dan zijn werk, dat we vanuit het duidelijk zichtbare zien.

Laten we dus, als u het mij toestaat, proberen na te gaan, wanneer God zo'n groots werk verrichtte en welk gereedschap Hij gebruikte. Wat gereedschap is voor iemand die iets maakt, is het woord voor iemand die een bevel geeft. Waarom verbaast u zich? Het gaat hier om het werk van de Almachtige. Als u dus vraagt: 'Wie maakte?' luidt het antwoord: 'God maakte.' En als u zich afvraagt wat Hij maakte: de hemel en de aarde maakte Hij (Gn 1,1). Als u zich afvraagt waardoor Hij maakte: Hij maakte door het Woord, en dát maakte Hij niet. Het Woord waardoor de hemel en de aarde zijn gemaakt, alleen het Woord is niet gemaakt. Als het immers is gemaakt, waardoor is het dan gemaakt? Alles is door het Woord gemaakt (Joh 1,1). Als alles wat gemaakt is, door het Woord is gemaakt, is het Woord waardoor alles is gemaakt, zonder enige twijfel niet gemaakt.

(Sermo 223A,1)

De vraag naar de onzichtbare Schepper wordt verbonden met de existentiële vraag uit een psalm die meestal nog steeds in de paasnachtliturgie wordt gezongen. De zoektocht naar God krijgt in Augustinus' verkondiging enkele verrassende wendingen.

3. Waar is je God?

Als ik tegen een heiden zeg: 'Waar is jouw God,' (Ps 42,4) zal hij me afgodsbeelden laten zien. Als ik een afgodsbeeld kapotmaak, zal hij me een berg laten zien, of een boom, of een waardeloos stuk steen uit de rivier, want dat heeft hij uit een hoop stenen opgeraapt en een ereplaats gegeven. Hij buigt ervoor en aanbidt het. Dat is zijn god! 'Kijk,' zegt hij, terwijl hij er met zijn vinger naar wijst, 'kijk, dit is mijn god.' Als ik nu sta te lachen om dat stuk steen, als ik het weghaal, als ik het kapotsla, als ik het op de grond smijt en er kleinerend over spreek, wijst hij met zijn vinger naar de zon of naar de maan. Of hij wijst naar een of andere ster, het maakt niet uit welke, de ene noemt hij Saturnus, de andere Mercurius, weer een andere noemt hij Jupiter of Venus.

Wat er maar in zijn hoofd opkomt en wat zijn vinger ook maar aanwijst, steeds zegt hij: 'Kijk, dat is mijn god.' En omdat ik de zon wel kan zien, maar niet kapot kan maken, omdat ik de sterren niet naar beneden kan gooien en omdat ik de hemel niet kan afbreken, vindt hij dat hij sterker staat omdat hij zichtbare dingen aanwijst, zijn vinger uitsteekt naar wat hij maar wil en zegt: 'Kijk, dat is mijn god.'

Dan wendt hij zich tot mij en vraagt: 'Waar is jouw God?' Als ik die vraag hoor, heb ik niets om aan zijn ogen te laten zien. Voor me staat een blinde van geest, die een grote mond tegen me opzet. Voor het soort ogen waarmee hij ziet, heb ik niets wat ik kan laten zien. (...) En toch zal ik, zo goed en zo kwaad als het gaat, met hulp van mijn God proberen een antwoord te geven aan zo'n onbenul die vraagt naar zichtbare dingen, wijst naar zichtbare dingen en juicht om zichtbare dingen. Ik zal zeggen: 'Inderdaad, je vraagt aan mij: Waar is je God? Mijn antwoord luidt: Waar ben jezelf?' Ik geef een antwoord, zeg ik, en niet zo'n slecht antwoord ook volgens mij. Je vroeg waar mijn God is. Je vroeg mij waar God is. Ik vraag: 'Waar bent jezelf?' Jij zult dan zeggen: 'Kijk maar, waar ik ben: je ziet me, ik praat met je.' En dan zeg ik weer: 'Ik zoek degene, die mij die vraag stelt. Ik zie zijn gezicht, ik zie zijn lichaam, ik hoor zijn stem, ik zie zijn tong bewegen. Maar ik ben op zoek naar hemzelf, die zijn ogen op mij richt, die zijn tong roert, die zijn stem laat klinken, die uit weetgierigheid vragen stelt.' Dit geheel waarover ik spreek, is de ziel.

Ik wil het er nu niet langer meer met je over hebben. Jij zegt: 'Laat mij je God zien.' Ik zeg: 'Laat mij jouw ziel zien.' Jij spant je in, je mat je af en je komt vast te zitten als ik zeg: 'Laat mij jouw ziel zien.' Ik weet dat je dat niet kunt. En waarom niet? Omdat je ziel onzichtbaar is. Toch is je ziel het betere in jou, beter dan jouw lichaam. En mijn God is weer beter dan jouw ziel. Hoe kan ik mijn God nu laten zien, als jij mij niet eens je ziel kunt laten zien? Dat mijn God beter is dan je ziel, laat ik jou zien. Kijk, jij kunt mij zeggen: 'Je moet mijn ziel leren kennen uit wat zij doet. Ik gebruik mijn ogen om te zien, mijn oren om te horen; mijn tong roer ik om te spreken, mijn stem gebruik ik om klank te maken. Uit wat zij doet, moet jij opmaken wat mijn ziel is, en haar daardoor leren kennen.' Je ziet dat je de ziel zelf niet kunt laten zien, en jij verlangt dat ik haar ken uit wat zij doet.

Let op, nu zal ik jou op grond van wat Hij doet, mijn God laten zien. Ik wijk niet te ver af. Misschien ben je ongelovig. Ik laat je niet struikelen over wat je toch niet kunt volgen. Mijn God maakte onzichtbare dingen en Hij maakte zichtbare dingen, dat wil zeggen hemel en aarde, de zee en al wat daarin is (Ps 146,6). Ik vermeld de werken van mijn God niet op die manier. Ik laat je niet struikelen over wat toch te veel is voor jou, ik keer terug naar jezelf. Jij leeft, dat staat vast. Je hebt een lichaam, je hebt een ziel. Het lichaam is zichtbaar, de ziel is onzichtbaar. Het lichaam is de woning, de ziel is de bewoner. Het lichaam is de wagen, de ziel bedient zich ervan. Het lichaam is eigenlijk de wagen die wordt bestuurd. De ziel is de bestuurder van uw lichaam. En kijk, de zintuigen zijn duidelijk waarneembaar. Ze zijn bij wijze van spreken de deuren in uw lichaam. Daardoor kan iets worden doorgegeven aan jouw ziel die binnen woont. Het zijn je ogen, oren, reuk, smaak en tastzin; de verschillende onderdelen van het lichaam. Wat is

dat daar binnen, waardoor je denkt en waardoor je de ledematen tot leven brengt? Degene die dit geheel, waar jij verbaasd van staat in jezelf, degene die dit geheel heeft gemaakt, dát is nu mijn God.

(Sermo 223A,4)

In een korte paasnachtpreek wijst Augustinus op de betekenis van een paradox: de kerk waakt precies in de nacht dat de Heer is ingeslapen.

4. Waken tegen onverschilligheid

In deze nacht, zeer geliefde broeders en zusters, nu wij de rust van de Heer in het graf herdenken, viëren wij de wake. Wij blijven wakker gedurende de tijd waarin Hij heeft gerust. Lang tevoren immers kondigde Hij zijn lijden al aan bij monde van de profeet: 'Ik ben ingeslapen en opgestaan omdat de Heer mij heeft opgenomen.' (Ps 3,6) Hij noemde zijn Vader 'Heer.' In de nacht dus waarin Hij is ingeslapen, blijven wij wakker. Zo kunnen wij leven dankzij de dood die Hij heeft ondergaan. Gedurende de uren van zijn tijdelijke slaap houden wij een nachtwake. Zo zullen wij zonder vermoeidheid blijven wanneer wij verrezen zijn tot een eeuwige wake, onvermoeid omdat Hij dan voor ons de wachter is.

Maar in deze nacht is Hij ook verrezen. En naar zijn verrijzenis zien wij wakend uit. Hij is overgeleverd om onze misslagen en Hij sloep in. Hij is opgewekt om onze rechtvaardiging (Rom 4,25). Daarom viëren wij juist in deze ene nacht, de nacht waarin Hij rustte, onze wake met velen, om - geborgen in de wake voor Hem - ooit vrij te zijn van slaap. Wij waken en zien uit naar het uur van zijn ontwaken. Zo wordt voorkomen dat we op het ogenblik van onze rechtvaardiging - daarom is Hij opgewekt - liggen te slapen, omdat onverschilligheid wist binnen te sluipen; ik bedoel niet slapen met het lichaam maar in het hart. Laten wij dus waken en bidden, mijn geliefden, dat wij niet op de bekoring ingaan (Mt 26,41 en Mc 14,38).

(Sermo 223B,2)

Augustinus vestigt er de aandacht op hoe de nacht van Christus' verrijzenis rijmt op die van zijn geboorte.

5. Licht in de nacht

Ook ons lichaam zal verrijzen naar het koninkrijk, maar dan aan het eind van dit nachtelijke bestaan. Hiervan hebben wij een voorbeeld: Christus ons hoofd is ons voorgedaan (1 Kor 15,23). Nu wilde de Heer 's nachts verrijzen omdat volgens de apostel Paulus de God die heeft gezegd: 'Licht moet schijnen uit het duister,' (Gn 1,3) als een licht in onze harten is opgegaan (2 Kor 4,6). Welnu, dat het licht schijnt uit het duister heeft de Heer aangegeven door in de nacht geboren te worden, sterker nog, door in de nacht te verrijzen. (...) De verrijzenis en de

geboorte van Christus moesten ook op de volgende manier met elkaar overeenstemmen: er is in dat nog niet gebruikte graf geen dood lichaam gelegd, niet vóór Christus (Mt 27,60) en niet ná Hem. Evenzo is er in de maagdelijke schoot van Maria geen sterfelijk mens gezaaid, geen vóór Christus en geen ná Hem.

Natuurlijk, wij verwachten in deze tijd niet dat de Heer eigenlijk nog moet gaan verrijzen, maar wij hernieuwen elk jaar de gedachtenis van zijn verrijzenis. Toch herdenken wij op deze manier door dit te vieren het verleden. Zo kunnen wij in deze tijd ook iets uitbeelden van wat wij doen door te leven uit het geloof. Want de hele tijdspanne waarbinnen dit aardse bestaan zich als een nacht afspeelt, waakt de kerk gespannen - de ogen van het geloof gericht op de Heilige Schriften alsof het nachtlantaarns zijn - totdat de Heer komt. De apostel Petrus zegt daarom: 'Hierdoor kreeg voor ons het woord van de profeten nog meer gezag. Ook u doet er wel aan daarop acht te geven: het is de lamp die licht verspreidt in een donkere ruimte totdat de dag aanbreekt en de morgenster opgaat in uw hart.' (2 Pe 1,19) Daarom beveelt ook de Redder zelf bij ons een geestelijke wake aan. Op een bepaald moment spreekt Hij over zijn plotselinge komst en zegt: 'Wees waakzaam, want u kent dag noch uur.' (Mt 25,13) Welnu, zoals ik persoonlijk in de naam van de Heer op dit moment tot u ben gekomen en u wakend in zijn naam heb aangetroffen, zo zal de Heer zelf, ter ere van wie deze plechtigheid wordt gevierd, zijn kerk bij zijn komst wakend aantreffen in geestelijk licht. Zo kan Hij de kerk opwekken die in de graven met het lichaam ligt te slapen.

(Sermo 223D,2-3)

Geloof het of niet: soms kunnen gelovigen een voorbeeld nemen aan nachtgespuis! In een kort woordje prikkelt Augustinus de gelovigen in Hippo Regius en behoedt hen daarmee in slaap te sukkelen.

6. Laat de liefde waakzaam blijven

Toen de zalige apostel Paulus ons aanspoorde om te bidden, spoorde hij ons ook aan om te waken. 'Wijd u trouw aan het gebed,' zegt hij, 'en wees daarbij waakzaam.' (Kol 4,2) Broeders en zusters, een onzuivere liefde dwingt hen, die zij in haar macht heeft, om wakker te blijven. De wellusteling blijft wakker om te vernielen, de misdadiger om te schaden, de dronkaard om te drinken, de moordenaar om te doden, de slemper om te verkwisten, de vrek om winst te boeken, de dief om te stelen en de rover om te plunderen. Hoeveel meer moet dus de liefde waakzaam blijven in heiligen en onschuldigen, als het onrecht boosdoeners en bandieten noopt om wakker te blijven! Maar zij liggen in een diepe geestelijke slaap verzonken zodat zij gedwongen worden om lichamelijk wakker te blijven. En tegen die slaap wordt geroepen: 'Ontwaak, slaper, sta op uit de doden en Christus zal over u stralen.' (Ef 5,14) Bij ons verbrak die stem echter de slaap van deze wereld, als wij hebben geluisterd en zijn opgestaan uit de doden over wie is gezegd: 'Laat de doden hun doden begraven.' (Mt 8,22)

Laten wij ondertussen met lichamelijk waken de jaarlijkse plechtigheid vieren, maar laten wij zonder ophouden geestelijk

waakzaam blijven in het licht van Christus. Laten wij zo goed als we kunnen lichamelijk waken om te bidden. En laten wij bidden dat wij kunnen komen waar wij zonder einde ook met het lichaam waken. De engelen slapen immers niet. En ons is beloofd dat wij op de dag van de verrijzenis op hen zullen gelijken (Mt 22,30), als nu bij ons de liefde waakzaam blijft.

(Sermo 223J)

Psalm 118 is een belangrijke psalm voor Pasen. Augustinus kent een bijzondere betekenis toe aan het daglicht. De dag die de Heer heeft gemaakt bevat een aansporing om goed te leven.

7. De dag die de Heer heeft gemaakt

De Heer heeft alle dagen gemaakt. En Hij hééft de dagen niet alleen gemaakt, Hij doet dat nog steeds. Ja, want Hij maakt alle dagen door de zon op te laten gaan over goeden en slechten en het te laten regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen (Mt 5,45). Wij moeten dus niet denken dat in de tekst waar we hoorden: 'Dit is de dag die de Heer heeft gemaakt,' (Ps 118,24) een alledaagse dag wordt bedoeld, die goeden en slechten met elkaar delen. Het is immers een bepaalde dag, waarop die passage nogal uitdrukkelijk doelt, een dag waar de psalmist onze aandacht op richt door te zeggen: 'Dit is de dag die de Heer heeft gemaakt.'

Wat is dat voor een dag, waarvan wordt gezegd: 'Laat ons die vieren met vreugde?' Toch zeker een goede, een dag om naar uit te zien, een heerlijke, onvergetelijke en verrukkelijke dag. (...) Wie is nu die dag die de Heer heeft gemaakt?

U bent die dag, als u goed leeft. Want toen de apostel Paulus zei: 'Laten wij ons behoorlijk gedragen, als op klaarlichte dag,' (Rom 13,13) had hij het niet over een gewone dag die met zonsopgang begint en met zonsondergang eindigt. Hij zei daar verder over: 'Zij die zich bedrinken, bedrinken zich des nachts.' (1 Tes 5,7) Niemand ziet aan het ontbijt al mensen dronken. Wanneer mensen dronken zijn, gebeurt het 's nachts, niet op de dag die de Heer heeft gemaakt. Zoals het immers dag is in hen die naar eer en geweten leven, vroom, eerlijk, matig, rechtvaardig en nuchter, zo zal het nacht zijn in hen die niet naar eer en geweten leven, maar in overdaad en arrogantie, zonder om God te geven. Voor zo'n nacht zal ongetwijfeld de nacht een dief zijn. Er staat wel geschreven: 'De dag des Heren komt als een dief in de nacht,' (1 Tes 5,2) maar toen de apostel Paulus dat getuigenis uitsprak, richtte hij zich tot hen tegen wie hij elders had gezegd: 'Vroeger was u duisternis, maar nu bent u licht in de Heer.' (Ef 5,8) Eerst zei Paulus: 'U weet zelf heel goed, broeders en zusters, dat de dag des Heren komt als een dief in de nacht.' Toen de dag die de Heer had gemaakt, was aangebroken, richtte hij zich weer tot hen en zei: 'Maar u leeft niet in deze duisternis, zodat de dag u als een dief zou verrassen. U bent allen kinderen van het licht, kinderen van de dag. Wij behoren niet aan nacht en duisternis.' (1 Tes 5,4-5)

Dit is dus ons gezang, een aansporing om goed te leven. Wanneer wij allen eenstemmig, blij van geest en één van hart zeggen: 'Dit is de dag die de Heer heeft gemaakt,' laten we dan één worden met wat we zingen om te voorkomen dat onze tong tegen ons getuigt. U zegt dat u zich vandaag gaat bedrinken onder het mom van: 'Dit is de dag die de Heer heeft gemaakt.' Bent u niet bang dat Hij u antwoordt: 'Nee, zo'n dag heeft de Heer niet gemaakt.' En juist die dag wordt door u een goede genoemd, waarvan u door overdaad en liederlijk gedrag een hele slechte dag maakt.

(Sermo 229B,1)

In de paasnacht klinkt na veertig dagen weer voor het eerst een plechtig halleluja, als uitdrukking van vreugde over eeuwig leven na de dood. Kunnen we ons daarbij iets voorstellen?

8. Gezondheid op aarde: beeld van eeuwige paasvreugde

Kijk dát is pas vreugde, mijn geliefde broeders en zusters, de vreugde in het samenzijn met elkaar, de vreugde in het zingen van psalmen en hymnen, de vreugde in het herdenken van het lijden en de verrijzenis van Christus, de vreugde in de hoop op het toekomstige leven. Als wat we hopen ons al zoveel vreugde schenkt, hoe zal het dan zijn als we het in handen hebben? Kijk, in deze dagen wanneer we het *halleluja* horen, verandert eigenlijk onze geest. Is het dan niet alsof we een voorproefje krijgen van de verheven stad Jeruzalem? Als deze dagen ons al zo'n grote vreugde schenken, hoe zal de dag dan wel zijn, waarop wordt gezegd: 'Kom, gezegenden van mijn Vader, en ontvang het Rijk.' (Mt 25,34) De dag waarop alle heiligen bijeen worden gebracht, waarop mensen die elkaar niet kenden, elkaar in die stad zien, en mensen die elkaar wel kenden, elkaar daar terugkennen. Daar zal men zo met elkaar omgaan, dat er nooit een vriend verloren gaat en er nooit angst hoeft te bestaan voor een vijand.

Luister maar, we zingen *halleluja*. Dat is fijn, dat is vrolijk, vol blijdschap, genoeg en zaligheid. Toch worden we het moe, als we altijd *halleluja* zouden zingen. Maar wanneer het telkens op een bepaalde tijd van het jaar er weer is, hoe fijn is het dan als het terugkeert, en wat een verlangen laat het in ons achter als het ophoudt! De blijdschap zal daar toch niet van dien aard zijn dat ze ons tegen gaat staan? Nee, natuurlijk niet. Mocht iemand vragen: 'Maar hoe komt het dan, dat daar altijd blijdschap is en dat die nooit in weerzin omslaat?' Als ik u in dit leven iets laat zien wat u onmogelijk kan tegenstaan, gelooft u vast wel dat het daar helemaal zo zal zijn. Men kan genoeg krijgen van eten, van drank, van theater, hier genoeg van krijgen, daar genoeg van krijgen, maar niemand heeft ooit een hekel gekregen aan zijn gezondheid. Zoals men hier dus, in dit sterfelijk bestaan van het lichaam, in deze broosheid, in deze afkeer van de last van het lichaam nooit weerzin kan krijgen tegen gezondheid, zo zal men daar nooit genoeg krijgen van genegenheid, onsterfelijkheid en eeuwigheid.

(Sermo 229B,2)

Kerkgangers hoeven zich nooit benadeeld te voelen in vergelijking met mensen die Jezus in levenden lijve zelf hebben meegemaakt. Maar als gelovige van nu heb je evenmin reden om jezelf op de borst te kloppen.

9. Gelovigen van tegenwoordig, beter dan apostelen van toen

Sommige mensen hebben de verrijzenis van de Heer gezien, anderen hoorden erover vertellen maar hechtten er geen geloof aan. Zij worden dan ook terechtgewezen door de Heer in eigen persoon, omdat zij geen geloof hechtten aan de verhalen van hen die het zagen en erover vertelden (Mc 16,14; Lc 24,24-25 en Joh 20,27). Wat een geweldige gunst schonk God met zijn terechtwijzing aan de volkeren en aan de mensen die veel later zijn geboren! Wat schonk God dan aan de mensen die nu de kerken van Christus vullen? De heilige apostelen hebben aan Christus' zijde gelopen. Zij hebben het woord van de waarheid uit zijn eigen mond vernomen. Zij hebben Hem doden zien opwekken. Toch geloofden zij niet dat de Heer was verzezen. En wij dan? Wij zijn veel later geboren en hebben Hem nooit in levenden lijve gezien. Wij hebben Hem zelf nooit een woord horen spreken. Wij hebben met onze eigen ogen Hem geen enkel wonder zien verrichten. En toch geloofden wij wel toen wij de geschriften hoorden voorlezen van hen die destijds niet wilden geloven. De allerlaatste gebeurtenis die hun werd verteld, geloofden ze niet. Zij hebben het beschreven om het ons te laten lezen. Wij hebben het gehoord en wij geloven.

De Heer Jezus wilde niet aan alle mensen verschijnen: zij waren het in zijn ogen niet waard om Christus de Heer na de verrijzenis te zien. Hij liet zich aan vrienden zien, niet aan vreemden. En terwijl zijn vrienden verkondigden, kwamen de vreemden tot geloof. En wie vreemd was, werd zijn vriend. (...)

Ook nu is het geloof toch niet van iedereen? (2 Tes 3,2) Zoals in die dagen sommigen wel tot geloof kwamen en anderen niet, zo is het nu ook: sommigen kwamen tot geloof, anderen niet. Het geloof is niet van iedereen. Maar van wie het geloof ook is, ieder gelooft door genade. Gelovigen moeten zich niet op de borst slaan, het geloof is een geschenk van God. De Heer heeft ons toch niet uitgekozen omdat wij goed waren? Hij koos geen goede mensen uit, maar mensen die Hij goed wilde maken. Wij verkeerden allen in de schaduw van de dood (Ps 23,4). Wij werden allen vastgeketend aan de zondelast die zijn oorsprong vindt in Adam. Als de wortel gebrek lijdt, wat voor vrucht kan er dan nog rijpen aan de boom van het menselijke geslacht? Toch is Hij gekomen zonder gebrek, om gebreken te genezen. En Hij die zonden komt uitwissen, is zonder zonden gekomen.

(Sermo 229F,1)

Uitgave van de Augustijnse Beweging

Jacobskerkhof 2

3511 BL Utrecht

t. 030 231 92 20

f. 030 230 23 05

www.augustijnsebeweging.nl

info@augustijnsebeweging.nl

bankrekening: 2509905

Copyright Augustijnse Beweging, Utrecht

ISBN 978-90-812421-7-2

Verantwoording

- De fragmenten zijn afkomstig uit:

Joost van Neer, Martijn Schrama O.S.A., Anke Tigchelaar en Paul Wammes, *Aurelius Augustinus - Als licht in het hart: preken voor het liturgisch jaar*, Baarn 1996.

Richard van Zaalen O.F.M., Hans van Reisen en Sander van der Meijs, *Aurelius Augustinus - Als lopend vuur: preken voor het liturgisch jaar 2*, Amsterdam 2001

Nog leverbare brochures:

- *Augustijnse beweging*
en in de reeks Augustinus aan het woord:
- *Verwachting en geboorte: gedachten voor advent en kersttijd*
(uitverkocht)
- *Reisgenoot en gids: gedachten voor jongeren*
- *Als je vast... Gedachten voor de 40-dagentijd*
- *Verlangen alom: gedachten over vrede*
- *Leer ons bidden: gedachten over het onzevader*
- *Je vriend als gids: gedachten over vriendschap*

